

ไทยวิกฤตดื้อยาแก้อักเสบ-เหตุให้ยาผิด

เมื่อวันที่ 19 มี.ค. ที่สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) ศศ.น.พ.พิสนธิ์ จงตระกูล อาจารย์คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในฐานะหัวหน้าโครงการนำร่องเพื่อส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุสมผล (Antibiotics Smart Use) เป็นวิทยากรเสวนาเรื่อง “วิกฤตดื้อยา...ทางออกอยู่ตรงไหน” โดยศศ.น.พ.พิสนธิ์กล่าวถึงสถานการณ์การดื้อยาปฏิชีวนะในประเทศไทยว่า ขณะนี้ถือว่าประเทศไทยมีอัตราการดื้อยาสูงมาก และถือว่าเข้าขั้นวิกฤตในหมวดการใช้ยาทุกประเภท เนื่องจากการที่มีการใช้ยาที่ไม่เหมาะสม และความเข้าใจที่ผิดๆ โดยเฉพาะยาปฏิชีวนะ เช่น เชื้อกลุ่มอีโคไล ทำให้เกิดท้องเดิน กระเพาะปัสสาวะอักเสบ มีอัตราการดื้อยา ร้อยละ 83 เชื้อกลุ่ม สเตรปโตค็อกคัส หนอง ฝี มีอัตราการดื้อยา 100% หรือ เชื้อกลุ่ม เคลปซิลเอลล่า ทำให้เกิดโรคทางเดินหายใจ มีอัตราการดื้อยา ร้อยละ 99

ศศ.น.พ.พิสนธิ์กล่าวว่า กำลังมีการศึกษาอัตราการดื้อยาในกลุ่มนี้ เนื่องจาก เป็นยาในกลุ่มที่มีอัตราการนำเข้าประเทศสูงที่สุด ปี 2548 มีมูลค่านำเข้า 7,517 ล้านบาท จากมูลค่าการนำเข้ายาทั้งปี 38,257 ล้านบาท สูงที่สุดในกลุ่มยารักษาโรคจากต่างประเทศ เมื่อนับรวมกับยาปฏิชีวนะที่ผลิตภายในประเทศ ในปี 2549 พบว่ามีมูลค่าการใช้ยาทั้งประเทศ 76,000 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 30-40 ซึ่งสูงกว่าประเทศที่พัฒนาแล้วที่มีสัดส่วนการใช้ยาเพียง ร้อยละ 10-15 เท่านั้น โดยกลุ่มยาฆ่าเชื้อรวมถึงยาปฏิชีวนะมีมูลค่าการใช้สูงสุดของประเทศ คิดต่อกันมาทุกปี ประมาณ 16,000 ล้านบาทต่อปี หรือเกือบ 1 ใน 4 ของมูลค่ายาทั้งหมด

ศศ.น.พ.พิสนธิ์ กล่าวต่อว่า หลักฐานเชิงประจักษ์ ทางกรมแพทย์ รายงานว่า ยาปฏิชีวนะ เป็นยาที่มีฤทธิ์ทำลายได้เฉพาะเชื้อแบคทีเรีย และไม่ออกฤทธิ์กับโรคที่เกิดจากเชื้อไวรัส ซึ่งการใช้ยาไม่เหมาะสมทำให้เกิดการดื้อยา และต้องเปลี่ยนไปใช้ยาใหม่ ซึ่งจะมีราคาสูงขึ้นเรื่อยๆ ทำให้ต้องมีภาระเร่งสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง

“ประชาชนส่วนมากยังมีความเข้าใจผิด ว่า หากเจ็บคอ คอแดงๆ ต้องกินยาอีกเสบ ทั้งที่จริงสามารถหายเองได้โดยการพักผ่อน คดมน้ำมากๆ เว้นแต่กรณีที่เกิดอักเสบมีตุ่มหนองขึ้นเท่านั้น ถึงจะใช้ยาอีกเสบ ปัญหาที่เกิดขึ้นแพทย์ส่วนใหญ่ทราบดีว่าเกิดผลกระทบต่อผู้ป่วย แต่ที่ต้องสั่งจ่ายยา เพราะเกิดแรงกดดันจากผู้ป่วยที่ต้องการยา และคาดหวังว่าจะได้ยาปฏิชีวนะ ถ้าไม่จ่ายยาให้ ก็จะถูกต้องว่า เกิดจากระบบประกันสุขภาพทำให้ไม่ได้รับยา ซึ่งเกิดจากความเข้าใจที่ผิดของคนไข้เอง ทำให้ส่งผลกระทบต่อระบบทั้งหมด อีกทั้งยังมีคนไข้ใช้ยาผิดที่ซื้อยาเองจากร้านขายยาได้แบบง่าย”